

Sygn. akt VU 966/15

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 23 listopada 2016 roku

Sąd Okręgowy w Piotrkowie Trybunalskim, Wydział V Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w składzie:

Przewodniczący SSO Beata Łapińska

Protokolant Bożena Sobczyk

po rozpoznaniu w dniu 9 listopada 2016 roku w Piotrkowie Trybunalskim na rozprawie

sprawy z wniosku S. N.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział w Z.

o wysokość emerytury

na skutek odwołania S. N.

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w Z.

z dnia 27 maja 2015 r. sygn. (...)

1. zmienia zaskarżoną decyzję w ten sposób, że zalicza wnioskodawcy S. N. okres pracy górniczej od dnia 4 listopada 1986 roku do 31 grudnia 2005 roku w wymiarze 1,5 krotnym z zastosowaniem przelicznika 1,8 do wysokości emerytury;

2. zasądza od Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w Z. na rzecz wnioskodawcy S. N. kwotę 120,00 zł (sto dwadzieścia złotych) tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego.

Sygn. akt V U 966/15

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 19 maja 2016 roku Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w Z. przyznał S. N. przeliczył od 1 marca 2016 roku, to jest od miesiąca, w którym zgłoszono wniosek, emeryturę. Do ustalenia podstawy wymiaru emerytury wnioskodawcy organ rentowy przyjął wynagrodzenie, które stanowiło podstawę wymiaru składek z 10 lat kalendarzowych, tj. od stycznia 2006 r. do grudnia 2015 r. Wskaźnik wysokości podstawy wymiaru wyniósł 226,70 %. Do ustalenia wysokości emerytury Zakład uwzględnił 34 lata i 3 miesiące okresów składkowych oraz 2 miesiące okresów nieskładkowych. Okres pracy górniczej obliczony został wg przeliczników:

- 101 miesięcy x 1,8 = 181,8 miesięcy,

- 236 miesięcy x 1,2 = 283,2 miesięcy, tj. łącznie 465,0 miesięcy

Wysokość świadczenia została ustalona na kwotę 5.340,10 zł.

W odwołaniu z dnia 23 czerwca 2015 r. pełnomocnik S. N. wniósł o zmianę powyższej decyzji i przyznanie ubezpieczonemu prawa do zastosowania przelicznika 1,8 do wysokości emerytury w wyniku zaliczenia do pracy

górnictwa liczonej w wymiarze półtorakrotnym pracy świadczonej przez ubezpieczonego na rzecz (...) S.A. Oddział (...) B. w R. w okresie od dnia 4 listopada 1986 roku do dnia 31 grudnia 2005 roku. W uzasadnieniu odwołania pełnomocnik wnioskodawcy wskazał, iż ze stanu faktycznego oraz świadectwa wykonywania pracy górniczej wydanego w oparciu o protokoły z posiedzenia Komisji Weryfikacyjnych wynika, iż wnioskodawca wykonywał pracę górniczą stale i w pełnym wymiarze czasu pracy na odkrywcę bezpośrednio w przodku wykonując prace mechaniczne przy naprawie, konserwacji, bieżących remontach i utrzymaniu koparek wielonaczyniowych w oddziale maszynowym koparek węglowych. Pełnomocnik skarżącego wskazał, że ubezpieczony wykonywał wyżej wymienione prace bezpośrednio w przodku, stale i w pełnym wymiarze czasu pracy.

W odpowiedzi na odwołanie organ rentowy podtrzymał swoje dotychczasowe stanowisko i wnosił o oddalenie odwołania.

Postanowieniem z dnia 14 lipca 2015 roku, Sąd Okręgowy w Gliwicach uznał się za niewłaściwy miejscowo i sprawę przekazał do rozpoznania Sądowi Okręgowemu w Piotrkowie Tryb.

Sąd Okręgowy ustalił następujący stan faktyczny :

Wnioskodawca S. N. urodził się w dniu (...). W dniu 20 marca 2015 r. (data stempla pocztowego) wystąpił do organu rentowego z wnioskiem o przyznanie prawa do emerytury górniczej. Wnioskodawca nie jest członkiem otwartego funduszu emerytalnego. Ubezpieczony nadal pracuje w (...) S.A Oddział (...) w B..

(dowód: wniosek o emeryturę k.2-5 – w aktach emerytalnych)

Decyzją z dnia 27 maja 2015 r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w Z. przyznał wnioskodawcy od dnia 21 marca 2015 r. emeryturę, której wypłatę zawiesił z uwagi na kontynuację zatrudnienia przez wnioskodawcę.

Do ustalenia wysokości emerytury górniczej organ rentowy uwzględnił:

- 34 lata i 3 miesiące okresów składkowych, z czego 101 miesięcy obliczono wg przelicznika 1,8, co dało 181,8 miesięcy, a 236 miesięcy obliczono wg przelicznika 1,2, co dało 283,2 miesiące (łącznie 465,0 miesiące);

- 2 miesiące okresów nieskładkowych.

Do ustalenia podstawy wymiaru emerytury przyjęto wynagrodzenie, które stanowiło podstawę wymiaru składek z 10 lat kalendarzowych tj. od stycznia 2005 r. do grudnia 2014 r. Wskaźnik wysokości podstawy wymiaru emerytury wyniósł 223,51%. Podstawa wymiaru obliczona została przez pomnożenie wskaźnika wysokości podstawy wymiaru 223,51% przez kwotę bazową w wysokości 3.308,33 zł i wyniosła 7.394,45 zł. Wysokość świadczenia wyniosła 5.121,22 zł.

Do stażu pracy górniczej wnioskodawcy w wymiarze półtorakrotnym organ rentowy nie zaliczył wnioskodawcy okresu pracy od dnia 4 listopada 1986 roku do dnia 31 grudnia 2005 roku.

(dowód: decyzja ZUS z dnia 27 maja 2015 roku wraz z załącznikami - k. 29-33 – w aktach emerytalnych)

W dniu 24 marca 2016 roku ubezpieczony złożył wniosek o doliczenie stażu pracy i przeliczenie podstawy wymiaru. Do wniosku załączył zaświadczenie o zatrudnieniu i wynagrodzeniu.

(dowód: wniosek z dnia 24 marca 2016 roku, zaświadczenie o zatrudnieniu i wynagrodzeniu, k. 40-41 akt emerytalnych)

Decyzją z dnia 19 maja 2016 roku ZUS przeliczył wysokość należnego ubezpieczonemu świadczenia od dnia zgłoszenia wniosku, to jest od dnia 1 marca 2016 roku

Do ustalenia wysokości emerytury górniczej organ rentowy uwzględnił:

- 34 lata i 3 miesiące okresów składkowych, z czego 101 miesięcy obliczono wg przelicznika 1,8, co dało 181,8 miesięcy, a 236 miesięcy obliczono wg przelicznika 1,2, co dało 283,2 miesiące (łącznie 465,0 miesiące);

- 2 miesiące okresów nieskładkowych.

Do ustalenia podstawy wymiaru emerytury przyjęto wynagrodzenie, które stanowiło podstawę wymiaru składek z 10 lat kalendarzowych tj. od stycznia 2006 r. do grudnia 2015 r. Wskaźnik wysokości podstawy wymiaru emerytury wyniósł 226,70%. Podstawa wymiaru obliczona została przez pomnożenie wskaźnika wysokości podstawy wymiaru 226,70% przez kwotę bazową w wysokości 3.408,62 zł i wyniosła 7.727,34 zł. Wysokość świadczenia wyniosła 5.340,10 zł.

Do stażu pracy górniczej wnioskodawcy w wymiarze półtorakrotnym organ rentowy ponownie nie zaliczył wnioskodawcy okresu pracy od dnia 4 listopada 1986 roku do dnia 31 grudnia 2005 roku.

(dowód: decyzja ZUS z dnia 19 maja 2016 roku wraz z załącznikami - k. 49-52 – w aktach emerytalnych)

S. N. od 4 listopada 1986 r. jest zatrudniony w (...) (wcześniej Kopalnia (...) w B.).

(dowód: informacja dotycząca okresów ubezpieczenia k. 6, świadectwo pracy wykonywania pracy górniczej k. 8 – w aktach emerytalnych, umowa o pracę z dnia 4 listopada 1986 roku, k. 1 – w aktach osobowych)

Z wystawionych skarżącemu angaży wynika, że zajmował on kolejno następujące stanowiska:

- od dnia 4 listopada 1986 roku do dnia 31 stycznia 1993 roku – mechanik maszyn i urządzeń górnictwa odkrywkowego w oddziale (...),

- od dnia 1 lutego 1993 roku do dnia 31 grudnia 2005 roku – mechanik maszyn i urządzeń układu (...) w oddziale (...),

- od dnia 1 stycznia 2006 roku do dnia 16 listopada 2006 roku – mechanik maszyn i urządzeń układu (...) w oddziale (...),

- od dnia 17 listopada 2006 roku do dnia 31 grudnia 2008 roku – mechanik maszyn i urządzeń górniczych w przodku w oddziale (...),

- od dnia 1 stycznia 2009 roku do nadal – mechanik maszyn i urządzeń górniczych w przodku w oddziale M-1.

(dowód: umowa o pracę z dnia 4 listopada 1986 roku, k. 1, karta obiegowa, k. 5, angaż z dnia 9 marca 1993 roku, k. 14, wniosek o zmianę stanowiska pracy, k. 44, angaż z dnia 29 grudnia 2006 roku, k. 46, angaż z dnia 20 stycznia 2009 roku, k. 62 w aktach osobowych)

W dniu 9 października 1995 roku wnioskodawca uzyskał uprawnienia do obsługi suwnic sterowanych z kabiny. W dniu 1 lutego 2002 roku skarżący ukończył kurs, którego celem było doskonalenie specjalizacji w dziedzinie napędów i sterowań hydraulicznych.

(zaświadczenie o przygotowaniu zawodowym z dnia 9 października 1995 roku, k. 18, zaświadczenie o ukończeniu kursu z dnia 1 lutego 2002 roku, k. 33 w aktach osobowych)

Powołana przez pracodawcę wnioskodawcy Komisja Weryfikacyjna na posiedzeniu w dniu 25 lipca 2007 r. ustaliła, że S. N. w okresie od dnia 4 listopada 1986 r. do dnia 31 grudnia 2005 r. stale i w pełnym wymiarze czasu pracy, wykonywał pracę w wymiarze półtorakrotnym. Komisja weryfikacyjna wskazała, że pomimo posiadania angaży: mechanik maszyn i urządzeń górnictwa odkrywkowego, mechanik maszyn i urządzeń układów (...) oraz mechanik maszyn i urządzeń górniczych w przodku - w okresie od dnia 4 listopada 1986 r. do dnia 31 grudnia 2005 r.

ubezpieczony stale przez (...) dniówek wykonywał prace jako rzemieślnik zatrudniony na odkrywce bezpośrednio w przodku wykonując prace mechaniczne, tj. na stanowisku wymienionym w dziale III pkt 7 załącznika nr 3 do Rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Socjalnej z dnia 23 grudnia 1994 r. w sprawie określenia niektórych stanowisk pracy górniczych oraz stanowisk pracy zaliczanej w wymiarze półtorakrotnym przy ustalaniu prawa do górniczej emerytury lub renty.

(dowód: protokół z posiedzenia Komisji Weryfikacyjnej z dnia 25 lipca 2007 r. - k. 9 -10 – w aktach emerytalnych)

Zgodnie ze sporządzoną przez pracodawcę charakterystyką pracy wnioskodawca S. N., w okresie:

- od dnia 4 listopada 1986 roku do dnia 31 stycznia 1993 roku pracował na stanowisku „mechanik maszyn i urządzeń górnictwa odkrywkowego” w oddziale maszynowym koparek węglowych (...) w brygadzie utrzymania ruchu koparek węglowych i urządzeń pomocniczych. Pracodawca wskazał, że ubezpieczony wykonywał swe obowiązki bezpośrednio w przodku, stale i w pełnym wymiarze czasu pracy prace przy obsłudze, konserwacji, montażu i demontażu zespołów i urządzeń na koparkach węglowych. Do dnia 31 grudnia 1988 roku praca była wykonywana na I zmianie, bez styków, natomiast od dnia 1 stycznia 1989 roku ubezpieczony wykonywał swe obowiązki w systemie 4-brygadowym, bez styków.

- od dnia 1 lutego 1993 r. do dnia 31 grudnia 2005 r. na stanowisku „mechanik maszyn i urządzeń układu (...) w oddziale maszynowym koparek węglowych (...) w brygadzie utrzymania ruchu koparek i urządzeń pomocniczych. Stale i w pełnym wymiarze czasu pracy wykonywał prace mechaniczne przy obsłudze, montażu i demontażu zespołów i urządzeń na koparkach. Praca w systemie 4-brygadowym, bez styków.

Pracodawca podał, że ubezpieczony w wyżej wymienionych okresach wykonywał prace:

- na koparkach (...), (...),

- urządzeniach pomocniczych: samojezdny przenośnik (...) (...) i (...), wozach kablowych i stołach załadowniczych.

W całym okresie zatrudnienia zakres obowiązków wnioskodawcy się nie zmieniał. Do jego obowiązków należały prace kontrolne, obsługowe, konserwacyjne, smarownicze, naprawcze i remontowe na koparkach (...), (...), (...), zwałowarkach (...)- (...) i (...)- (...) oraz maszynach pomocniczych: przenośnikach samojezdnych (...) 1 i 2, stołach załadowniczych, wozach kablowych, wózkach zrzutowych. Te prace to m.in.:

- kontrola, obsługa i konserwacja urządzeń,

- demontaż i montaż zespołów napędowych (silnik-przekładnia),

- demontaż i montaż bębnow napędowych, zwrotnych, napinających, odbojowych,

- wymiana płyt gąsiennicowych, wózków jednych, rolek podtrzymujących, kół napędowych i napinających,

- wymiana łożysk,

- wymiana lin i kół linowych,

- naprawa elementów konstrukcyjnych,

- wymiana i naprawa ciągów komunikacyjnych (schodów, podestów, barierek),

- wymiana ślizgów i wykładzin,

- konserwacja, naprawa, remont urządzeń dźwigowych na maszynach podstawowych.

(dowód: charakterystyki stanowiska pracy k. 24-25 akt emerytalnych)

W okresie od dnia 4 listopada 1986 roku do dnia 31 grudnia 2005 roku wnioskodawca pracował w brygadzie remontowej, wchodzącej w skład oddziału maszynowego koparek węglowych (...). Ubezpieczony przez cały wyżej wymieniony okres wykonywał te same obowiązki. Oddział (...) zajmował się bieżącymi naprawami i konserwacją maszyn podstawowych w ruchu, to jest naprawami koparek wielonaczyniowych i zwałowarek. Bezpośrednio w przodku funkcjonowało dziesięć koparek wielonaczyniowych. Do obowiązków wnioskodawcy należało wymienianie części zamiennych, dokonywanie czynności smarowniczych i kontrolnych w postaci przeglądu maszyn podstawowych, stabilności podestów i schodów. Powierzone mu obowiązki w postaci remontów bieżących i zapobiegawczych skarżący wykonywał na koparkach wielonaczyniowych. Były to urządzenia wielkogabarytowe o wysokości do 40 metrów. Wnioskodawca zajmował się również urządzeniami pomocniczymi stanowiącymi integralną część maszyn wydobywczych. Ubezpieczony wymieniał silniki, przekładnie, bębny napędowe, łożyska, skrobacze, ślizgi, człony płyty gąsiennicowej, wózki i koła jezdne, sprawdzał stabilność podestów i innych konstrukcji. Wykonywał też czynności hydrauliczne. Naprawy i remonty miały na celu utrzymanie maszyn podstawowych w ruchu. Prace musiały być wykonane szybko, aby maszyna funkcjonowała nieprzerwanie, a ciągłość ruchu została zachowana. Remonty kapitalne maszyn podstawowych wykonywały inne oddziały. Wnioskodawca świadczył swe obowiązki stale i w pełnym wymiarze czasu pracy, bezpośrednio w przodku.

(dowód: wniosek o nadanie stopnia górniczego, k. 35 w aktach osobowych, zeznania wnioskodawcy, nagranie od minuty 3:24 do minuty 21:09, protokół z rozprawy z dnia 14 lipca 2016 roku, k. 41-42, zeznania świadka M. K., nagranie od minuty 22:18 do minuty 39:05, protokół z rozprawy z dnia 14 lipca 2016 roku, k. 42-42v, zeznania świadka Z. Ś., nagranie od minuty 1:56 do minuty 12:28, protokół z rozprawy z dnia 9 listopada 2016 roku, k. 50-50v akt sprawy)

W dniu 5 marca 2015 r. (...) z siedzibą w R. wystawiła wnioskodawcy świadectwo wykonywania pracy górniczej, w którym wskazała, że w okresie zatrudnienia w pełnym wymiarze czasu pracy wykonywał pracę górniczą od dnia 4 listopada 1986 roku do nadal na stanowisku rzemieślnika zatrudnionego na odkrywce bezpośrednio w przodku stale i w pełnym wymiarze czasu pracy na koparkach wykonujących prace mechaniczne przy obsłudze, konserwacji, montażu i demontażu tych maszyn i urządzeń wymienionym w Załączniku nr 3, Dział III, pozycja 7 Rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Socjalnej z dnia 23 grudnia 1994 r.

(dowód: świadectwo wykonywania pracy górniczej k. 8 – w aktach emerytalnych)

Wnioskodawca w okresie od dnia 4 listopada 1986 roku do dnia 31 grudnia 2005 roku ma zaewidencjonowane (...) dniówek pracy górniczej w wymiarze półtorakrotnym, w tym w:

- 1986 roku - 41 dniówek;
- 1987 roku – 266 dniówek;
- 1988 roku - 263 dniówek;
- 1989 roku - 271 dniówek;
- 1990 roku - 272 dniówek;
- 1991 roku – 262 dniówek;
- 1992 roku - 256 dniówek;
- 1993 roku - 251 dniówek;
- 1994 roku - 242 dniówek;
- 1995 roku - 221 dniówek;

- 1996 roku - 246 dniówek;
- 1997 roku – 250 dniówek;
- 1998 roku – 252 dniówek;
- 1999 roku – 257 dniówek;
- 2000 roku - 253 dniówek;
- 2001 roku - 225 dniówek;
- 2002 roku - 243 dniówek;
- 2003 roku - 247 dniówek;
- 2004 roku - 251 dniówek;
- 2005 roku - 249 dniówek;

(dowód: wykaz dniówek k. 11- w aktach emerytalnych)

Sąd Okręgowy dokonał oceny dowodów i zważył co następuje :

Odwolanie zasługuje na uwzględnienie.

W przedmiotowej sprawie organ rentowy przy wyliczeniu wysokości emerytury wnioskodawcy za sporny okres od dnia 4 listopada 1986 r. do dnia 31 grudnia 2005 r. zastosował - na podstawie art. 51 ust. 1 pkt 4 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (tekst jedn. Dz. U. z 2016 r. poz. 887 ze zm.), zwanej dalej ustawą, przelicznik 1,2. Pełnomocnik wnioskodawcy natomiast domagał się przeliczenia w/w okresów wg przelicznika 1,8 zgodnie z art. 51 ust. 1 pkt 2 ustawy.

Przy ustalaniu wysokości górniczych emerytur, o których mowa w art. 50 a lub 50 e, stosuje się stosownie do treści art. 51 ust. 1 ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, z zastrzeżeniem ust. 2, następujące przeliczniki:

- 1) 1,5 za każdy rok pracy górniczej wykonywanej pod ziemią stale i w pełnym wymiarze czasu pracy;
- 2) 1,8 za każdy rok pracy, o której mowa w art. 50 d;
- 3) 1,4 za każdy rok pracy w pełnym wymiarze czasu pracy, o której mowa w art. 50 c ust. 1 pkt 1-3 i 5-9, wykonywanej częściowo na powierzchni i częściowo pod ziemią;
- 4) 1,2 za każdy rok pracy, o której mowa w art. 50 c ust. 1 pkt 4 i 5, wykonywanej stale i w pełnym wymiarze czasu pracy na odkrywce w kopalniach siarki i węgla brunatnego, w kopalniach otworowych siarki oraz w przedsiębiorstwach i innych podmiotach wykonujących roboty górnicze dla kopalń siarki i węgla brunatnego.

Z powyższego wynika, że przy ustalaniu wysokości emerytury górniczej przelicznik 1,8 za każdy rok pracy stosuje się wyłącznie do pracy, o której mowa w art. 50 d ustawy o emeryturach i rentach z FUS. Pracami, do których stosuje się przelicznik 1,8, zgodnie z art. 50 d ust. 1 pkt 1 ustawy, jest praca w przodkach bezpośrednio przy urabianiu i ładowaniu urobku oraz przy innych pracach przodkowych, przy montażu, likwidacji i transporcie obudów, maszyn urabiających, ładujących i transportujących w przodkach oraz przy głębinieniu szybów i robotach szybowych.

Wykaz stanowisk pracy, na których zatrudnienie zaliczane jest do pracy górniczej oraz wykonywanej w przodkach uwzględnianej w rozmiarze półtorakrotnym, powinno ustalić rozporządzenie wydane na podstawie delegacji

ustawowej z art. 50 d ust. 3. Ponieważ rozporządzenie takie nie zostało wydane, obowiązuje nadal (z mocy art. 194 wskazanej ustawy) wykaz stanowisk zawarty w załączniku nr 2 i 3 do rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Socjalnej z dnia 23 grudnia 1994 r. w sprawie określenia niektórych stanowisk pracy górniczej oraz stanowisk pracy zaliczanej w wymiarze półtorakrotnym przy ustalaniu prawa do górniczej emerytury lub renty (Dz. U. z 1995 r. Nr 2, poz. 8), wydanego na podstawie upoważnienia zawartego w art. 5 ust. 5 i art. 6 ust. 3 nieobowiązującej ustawy z dnia 1 lutego 1983 r. o zaopatrzeniu emerytalnym górników i ich rodzin (tekst jedn.: Dz. U. z 1995 r., Nr 30, poz. 154). Wykaz ten obowiązuje jednak jedynie w takim zakresie, w jakim jego przepisy nie są sprzeczne z przepisami ustawy o emeryturach i rentach z FUS. Rozporządzenie wykonawcze nie może bowiem przyznawać ubezpieczonym większych uprawnień niż uczynił to ustawodawca. Tym samym, przepisy ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych stanowiąc muszą zawsze punkt wyjścia do oceny zasadności roszczeń emerytalnych wnioskodawcy. Innymi słowy zastosowanie przelicznika 1,8 do pracy ubezpieczonego na stanowisku wymienionym w załączniku nr 3 do rozporządzenia wymaga by praca ta odpowiadała treści art. 50 d ust. 1 pkt 1 ustawy o emeryturach i rentach z FUS.

Jednocześnie o uznaniu pracy za pracę górniczą w rozumieniu omawianych przepisów nie decyduje treść wystawionych przez pracodawcę dokumentów, w tym zaświadczenia, świadectwa, czy protokoły komisji weryfikacyjnych, ale charakter czynności faktycznie wykonywanych przez pracownika. Dokonana przez pracodawcę kwalifikacja zajmowanego przez konkretnego pracownika stanowiska, jak i ewentualna zmiana tej kwalifikacji na podstawie protokołu komisji weryfikacyjnej, nie przesądza jeszcze o zaliczeniu zatrudnienia na tym stanowisku do pracy górniczej (por. wyroki Sądu Najwyższego z dnia 25 marca 1998 r., II UKN 570/97, OSNAPiUS 1999, nr 6, poz. 213, z dnia 22 marca 2001 r., II UKN 263/00, OSNAPiUS 2002, nr 22, poz. 553 oraz z dnia 2 czerwca 2010 r., I UK 25/10, LEX nr 621137).

Skarżący domagając się ustalenia wysokości świadczenia emerytalnego z zastosowaniem przelicznika 1,8 do spornego okresu pracy górniczej winien wykazać, że na zajmowanym stanowisku wykonywał prace wymienione w art. 50 d ust. 1 pkt 1 ustawy emerytalnej tj. prace bezpośrednio związane z robotami prowadzonymi w przodkach przy urabianiu i ładowaniu urobku oraz przy montażu, likwidacji i transporcie obudów, maszyn urabiających, ładujących i transportujących w przodkach oraz inne prace przodkowe, a zatem takie, które należy wiązać z bezpośrednim i zasadniczym procesem produkcyjnym zakładu górniczego polegającym na urobku i wydobywaniu kopaliny. Dotyczy to wyłącznie czynności stanowiących element ciągu technologicznego bezpośrednio związany z procesem wydobywania węgla. A wykaz stanowisk pracy, określony pomocniczo w załączniku nr 3 do rozporządzenia odnosi się wyłącznie do wykonywanych zadań górnika, jeżeli spełniają one kryterium miejsca wykonywania pracy i jej charakteru określonego w przepisie art. 50 d ust. 1 pkt 1 ustawy. (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 1 kwietnia 2015 roku, I UK 293/14, LEX; wyrok Sądu Najwyższego z dnia 21 lutego 2012 roku, I UK 295/11, LEX; wyrok Sądu Najwyższego z dnia 11 lutego 2010 roku, I UK 236/09; z dnia 22 kwietnia 2011 roku, I UK 360/10; z dnia 16 czerwca 2011 roku, I UK 381/10; 4 kwietnia 2012 roku, I UK 440/11; z dnia 28 kwietnia 2010 roku, I UK 339/09; opubl. LEX; z dnia 18 marca 2015 roku, I UK 280/14, Legalis i wskazane w nich orzecznictwo).

Przepis art. 50 d stanowi o pracy w przodku na odkrywce, co oznacza, że przodek jest pojęciem węższym od pojęcia odkrywki. Przepisy nie definiują jednak pojęcia przodka i prac przodkowych. Przyjęcie tezy, że przodkiem w kopalni węgla brunatnego jest każde miejsce prowadzenia robót górniczych związanych z odwadnianiem, udostępnianiem i eksploatacją złoża kopaliny, jej transportem i transportem nadkładu, a nadto zwałowaniem nadkładu (tj. związane z pracą koparek, spycharek, ładowarek, zwałowarek) nie odpowiada pojęciu "pracy przodkowej", wynikającej z wykładni przepisów art. 50 d ust. 1 pkt 1 ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych. W orzecznictwie Sądu Najwyższego kwestionuje się również zasadność rozszerzania samego pojęcia przodka wydobywczego, zauważając, że nie do zaakceptowania jest zapatrywanie, żeby miejsce przodka rozciągać na całą linię taśmociągów transportujących urobek, gdyż pojęcie przodka straciłoby swe znaczenie i tym sposobem nie można zaakceptować definicji "przodka", która obejmuje wszystkie czynności związane z transportem kopaliny, realizowane w ramach ruchu zakładu górniczego (wyr. SN z 5 maja 2011 roku, I UK 395/10, Legalis).

Z powyższego wynika, iż pojęcie przodka musi być wykładane w sposób ścisły i ograniczać się wyłącznie do miejsca pracy koparek wielonaczyniowych, albo jej bezpośredniego sąsiedztwa, w którym wydobywa się urobek. Praca przodowa polega zatem, wyłącznie na urabianiu i ładowaniu urobku lub nakładu albo jest bezpośrednio związana z procesem urabiania urobku. Wskazać należy również, że pod określeniem "inne prace przodkowe" rozumieć trzeba inne prace górnicze w przodku, jednakże rodzajowo nie mniej obciążające niż wymienione w powołanym przepisie ustawy art. 50d ust. 1 pkt 1.

Ustalenia faktyczne dokonane przez Sąd Okręgowy prowadzą do jednoznacznego wniosku, że w spornym okresie, to jest od dnia 4 listopada 1986 roku do dnia 31 grudnia 2005 roku skarżący, pracując na stanowiskach nazwanych: mechanik maszyn i urządzeń górnictwa odkrywkowego i mechanik maszyn i urządzeń układu (...) wykonywał obowiązki przewidziane dla rzemieślnika zatrudnionego na odkrywce bezpośrednio w przodku wykonując prace mechaniczne. Powyższe wynika zarówno z zeznania świadków jak i samego ubezpieczonego, którzy potwierdzili, że wnioskodawca wykonywał prace wymienione przez pracodawcę w charakterystyce jego pracy. Wynika to także ze znajdujących się w aktach osobowych dokumentów pracowniczych oraz sporządzonej przez pracodawcę ubezpieczonego charakterystyki stanowisk pracy. Sąd zeznania osobowych źródeł dowodowych ocenił jako zbieżne i logiczne, a nade wszystko nie budzące wątpliwości. Zgodnie ze złożonymi zeznaniami do obowiązków wnioskodawcy należała bieżąca naprawa i konserwacja koparek węglowych i zwałowarek, a także usuwanie awarii, tak aby utrzymać maszyny w ruchu ciągłym. Udowodnione zostało również jakie konkretnie prace wykonywał wnioskodawca. Jednocześnie materiał dowodowy zebrany w sprawie pozwala na ustalenie, że żadnych innych maszyn wnioskodawca nie naprawiał i nie konserwował.

W konsekwencji powyższego uznać należało, że rodzaj prac wykonywanych przez wnioskodawcę odpowiada pracy wymienionej pod pozycją 7 w dziale III załącznika 3 powyżej cytowanego rozporządzenia, tj. pracy rzemieślników zatrudnionych na odkrywce bezpośrednio w przodku stale i w pełnym wymiarze czasu pracy na koparkach i zwałowarkach, wykonujących prace górnicze, mechaniczne, elektryczne i hydrauliczne przy obsłudze, konserwacji, montażu i demontażu tych maszyn i urządzeń, a zatem praca ta podlega uwzględnieniu w półtorakrotnym wymiarze.

Wnioskodawca wykazując zatem, że pracę wymienioną w art. 50 d ust. 1 pkt 1 ustawy wykonywał stale i w pełnym wymiarze czasu pracy przez (...) dniówek, uprawniony jest do przeliczenia swojego świadczenia emerytalnego za sporny okres z zastosowaniem przelicznika 1,8.

Mając na uwadze powyższe, Sąd Okręgowy na podstawie art. 477¹⁴§ 2 k.p.c. zmienił zaskarżoną decyzję w ten sposób, że zaliczył wnioskodawcy okres pracy górniczej od dnia 4 listopada 1986 roku do dnia 31 grudnia 2005 roku w wymiarze półtorakrotnym z zastosowaniem przelicznika 1,8 do wysokości emerytury.

O kosztach procesu Sąd Okręgowy orzekł w myśl art. 98 k.p.c., zgodnie z zasadą odpowiedzialności za jego wynik, zasądając od Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w T. na rzecz wnioskodawcy kwotę 120 złotych, na podstawie § 2 ust. 1 i 2 w zw. z § 12 ust. 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 roku w sprawie opłat za czynności adwokackie oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej z urzędu (Dz. U. z 2013 r. poz. 461) z tym, że Sąd zasądził podwójną wysokość stawki minimalnej, biorąc pod uwagę znaczną zmianę przepisów w tym zakresie.